

Hoe goed ben jij voorbereid op de arbeidsmarkt?

Een kwalitatief onderzoek naar hoe stage, sociaal- en cultureel kapitaal bijdragen aan de professionele identiteitsontwikkeling.

Student: Anna Hoekstra (s4121503)

Begeleider: Dr. J. Brouwer

Tweede beoordelaar: Dr. M. D. C. ten Brummelaar

Rijksuniversiteit Groningen

Faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen

Bachelorwerkstuk Pedagogische Wetenschappen

3 juni 2022

Abstract

Higher education curricula are developed to prepare students for the future professional environment. These programs contribute to the professional identity development. A well-developed professional identity can increase confidence in the students themselves. It strengthens commitment to the profession, which can lead to professional success. The aim of this research is to gain greater understanding of how social and cultural capital contribute to the professional identity development of university students. Research shows that social and cultural capital contributes to academic performance, but less is known how these forms of capital contribute to professional identity development.

Ten students participated in semi-structured interviews. The transcripts have been analysed on the basis of a content- and thematic analysis. Four major themes and seven subthemes emerged from the coded transcripts. The results show that the social capital of students mainly contributes to the professional identity development because they can ask for advice and share experiences with each other. These experiences are about issues they encounter during their studies of, for example, during an internship. During an internship, students expand social capital and create new resources. These resources contribute to the professional identity development by giving students the opportunity to receive feedback and ask questions. In addition, an internship leads to the development of values that students find important in a professional environment. With regard to cultural capital, documentaries and books in particular contribute to knowledge expansion. Social media has both positive and negative contribution on professional identity development. The positive aspect focuses on the easy maintenance of contacts through various channels. Students can profile themselves professionally via LinkedIn and gain insight into opportunities on the job market. Following others on social media leads for some students to the idea that they have to perform because of an ideal image that is created on social media.

Samenvatting

Curricula in het hoger onderwijs worden ontwikkeld om studenten voor te bereiden op de toekomstige professionele omgeving. Deze curricula dragen bij aan de professionele identiteitsontwikkeling. Een goed ontwikkelde professionele identiteit kan het zelfvertrouwen van de student vergroten, wat kan leiden tot professioneel succes. Het doel van dit onderzoek is om inzicht te krijgen in hoe sociaal- en cultureel kapitaal van universitaire studenten bijdragen aan de professionele identiteitsontwikkeling. Onderzoek laat zien dat sociaal- en cultureel kapitaal bijdragen aan academische prestaties, maar er is weinig bekend over hoe dit bijdraagt aan de professionele identiteitsontwikkeling.

Tien studenten namen deel aan semigestructureerde interviews. De transcripten zijn geanalyseerd op basis van een contentanalyse. Uit de analyse zijn vier hoofdthema's en zeven subthema's gevormd. De resultaten laten zien dat het sociaal kapitaal van studenten voornamelijk bijdraagt doordat zij ervaringen met elkaar delen en advies kunnen vragen. Deze ervaringen gaan onder andere over zaken waar zij tegenaan lopen tijdens de studie of bijvoorbeeld op stage. Tijdens een stage breiden studenten het sociaal kapitaal uit en ontstaan er nieuwe hulpbronnen. Deze hulpbronnen dragen bij aan het ontwikkelen van de professionele identiteit doordat studenten feedback krijgen en vragen kunnen stellen. Daarnaast draagt stage bij aan het ontwikkelen van waarden die studenten van belang vinden in een professionele omgeving. Wat betreft cultureel kapitaal dragen met name documentaires en boeken bij aan kennisverbreding. Daarbij heeft social media zowel een positieve als negatieve bijdrage. Het positieve aspect focust zich op het eenvoudig onderhouden van contacten via diverse kanalen. Daarnaast kunnen studenten zich via LinkedIn professioneel profileren en krijgen zij inzicht in mogelijkheden op de arbeidsmarkt. Het volgen van anderen via social media zorgt er bij een aantal studenten voor dat zij het gevoel hebben om te moeten presteren door een ideaalbeeld dat wordt gecreëerd op social media.

Inleiding

Wereldwijd wordt er van universiteiten verwacht dat zij praktijkgerichte curricula ontwikkelen om studenten voor te bereiden op de toekomstige professionele omgeving (Reid et al., 2008). Deze curricula zijn vereist om ervoor te zorgen dat afgestudeerden beschikken over verschillende vaardigheden die nodig zijn om te kunnen floreren in een professionele omgeving. Een dergelijke voorbereiding omvat het aanleren van professionele rollen en het begrijpen van de omgangsvormen in deze omgeving (Trede et al., 2012). Als gevolg hiervan worden curricula ontwikkeld waarbij de focus ligt op de ontwikkeling van professionele vaardigheden (Goh & Lee, 2008). Dit biedt voor studenten de mogelijkheid om een professionele identiteit te kunnen ontwikkelen. De periode op de universiteit wordt dan ook erkend als een belangrijke periode voor de ontwikkeling van de professionele identiteit van studenten (Pratt et al., 2006; Cohen-Scali, 2003).

In de literatuur wordt het concept professionele identiteit op verschillende manieren omschreven. Zo omschrijven Trede et al. (2012) professionele identiteit als 'het besef van een professional zijn'. Ierardi en Goldberg (2014) omschrijven het begrip professionele identiteit op hun beurt weer als 'een combinatie van persoonlijke kenmerken en ervaringen en de kennis, vaardigheden en plichten van een bepaald beroep'. In het huidige onderzoek wordt professionele identiteit worden gedefinieerd als 'het bewustzijn van waarden, verantwoordelijkheden en persoonlijke bronnen die nodig zijn voor een toekomstige professionele omgeving' (Jensen & Jetten, 2015).

Een goed ontwikkelde professionele identiteit kan het vertrouwen van studenten in zichzelf vergroten, maar daarnaast ook het zelfbewustzijn over de manier van professioneel handelen. Daarbij versterkt het de betrokkenheid bij het beroep, wat weer bijdraagt aan professioneel succes (Hanna et al., 2019). Ook kan een goed ontwikkelde professionele identiteit bijdragen aan het adequaat reageren op veranderingen in de werkomgeving (Gent, 2017). Samenvattend kan gesteld worden dat een goed ontwikkelde professionele identiteit een grote bijdrage kan leveren aan een succesvolle carrière (Beijaard et al., 2004; Day & Gu, 2007; Sabanciogullari & Dogan, 2015). Desondanks geven studenten aan zich onvoldoende voorbereid te voelen op de toekomstige professionele omgeving waarin zij gaan werken (Pholphirul, 2017).

Sociaal kapitaal

Het concept sociaal kapitaal levert een waardevolle bijdrage aan de professionele identiteitsontwikkeling van universitaire studenten (Jensen & Jetten, 2015). Coleman (1988) stelt dat sociaal kapitaal uit relaties bestaan die een individu heeft met personen binnen de directe omgeving, zoals docenten, ouders en studieadviseurs (Greenbank, 2011). Hoe hechter

deze relatie is, hoe meer sociaal kapitaal deze relatie zal opleveren. Volgens Coleman (1990) staat hierbij het 'nut' dat uit deze relaties wordt gehaald centraal. Om deze reden worden de actoren waarmee deze relaties zijn opgebouwd hulpbronnen genoemd. Deze hulpbronnen kunnen een individu sociaal kapitaal bieden en deze vervolgens inzetten om persoonlijke doelen te bereiken. Daarin speelt de toegankelijkheid van de hulpbronnen een belangrijke rol; het sociaal kapitaal helpt het individu doordat er een gevoel van steun ontstaat als gevolg van deze sociale relaties. Op deze manier kan sociaal kapitaal een positief effect hebben op het individu zonder dat zij een beroep doen op deze sociale relaties. Volgens Coleman is dit een functie van de opgebouwde sociale structuren.

Tijdens de overgang van de middelbare school naar de universiteit is het opbouwen van sociaal kapitaal een uitdaging voor studenten (Brouwer et al., 2016). Deze nieuwe sociale context kan voor onzekere gevoelens zorgen. Niet alleen moeten studenten zich aanpassen aan het universitaire leven, maar zij moeten ook nieuwe sociale netwerken opbouwen. De vertrouwde omgeving met bekende klasgenoten en docenten veranderd en in veel gevallen wordt ook het ouderlijk huis verlaten (Clarke, 2005). Deze overgang kan ervoor zorgen dat studiegenoten, docenten en vriendschappen belangrijker worden dan de ondersteuning van ouders. Dit ontstaat doordat studiegenoten en docenten vaker samenkomen, maar ook doordat studenten fysiek verder weg zijn van hun ouders. In veel gevallen verhuizen studenten naar de stad waar zij gaan studeren. In de periode van deze overgang is het opbouwen van nieuwe relaties een belangrijk onderdeel en de ervaren toegang tot steun van leeftijdgenoten wordt belangrijker dan de ondersteuning van familie (Buote et al., 2007; Friedlander et al., 2007). Dit laat zien dat sociaal kapitaal geen vaststaand gegeven is, maar door de tijd heen verschuift en uitbreidt.

Verschillende onderzoeken tonen aan dat relaties met leeftijdsgenoten positief bijdragen aan de academische motivatie en prestaties (Altermatt & Pomerantz, 2003; Wentzel et al., 2004). Deze vorm van sociaal kapitaal onder studenten zorgt ervoor dat zij via de deze relaties beschikken over verschillende hulpbronnen, zoals advies, informatie of emotionele steun. Desondanks wordt sociaal kapitaal veelal onderzocht in het basis- en voortgezet onderwijs (Dufur et al., 2013), maar juist bij het doorstromen naar het hoger onderwijs vindt er een verschuiving van het sociaal kapitaal plaats (Cemalcilar & Gökşen, 2014). Zo stelt Brouwer (2016) dat er meer onderzoek nodig is naar hoe studenten sociaal kapitaal opbouwen, maar in het bijzonder met wie studenten zich verbinden voor het vinden van ondersteuning. Relaties met leeftijdgenoten worden steeds belangrijker, maar onduidelijk is hoe deze relaties bijdragen aan de professionele identiteitsontwikkeling.

Stage

Een periode van stagelopen kan de ontwikkeling van de professionele identiteit bevorderen (Scheepers et al., 2018). Dit gebeurt doordat studenten ervaringen opdoen waarbij er initiatiefrijk kan worden opgetreden. Deze ervaringen dragen bij aan het sociaal kapitaal van de student, doordat zij relaties opbouwen en deze in kunnen zetten als hulpbron. Daarnaast kan het studenten inzicht bieden bij het maken van een beroepskeuze (Dailey, 2016) en worden er vaardigheden en kennis opgedaan voor de toekomstige loopbaan. Studenten krijgen de gelegenheid om de kennis en vaardigheden die zij hebben opgedaan, te integreren in de praktijk en om zo ervaring op te doen (Spanjaard et al., 2018). Deze ervaring creëert een waardevolle mogelijkheid ter voorbereiding op de toekomstige professionele omgeving voor studenten. Beck en Halim (2008) toonden aan dat studenten het gevoel hebben dat wat zij leren tijdens een stage hen ook daadwerkelijk ondersteunt bij hun professionele identiteitsontwikkeling. Daarbij gaven zij aan dat deze stage ook bij heeft gedragen aan keuzes in de verdere loopbaan.

Over het algemeen wordt de professionele identiteit onderzocht in werksettingen (Beck & Halim, 2008). Hoewel deze kan lijken op een stageperiode, is er wel degelijk verschil. In het huidige onderzoek wordt er gefocust op de professionele identiteitsontwikkeling tijdens de stageperiode. Het doel hiervan is om na te gaan hoe een periode van stage bijdraagt aan de professionele identiteitsontwikkeling van studenten. De focus ligt hierbij op hoe studenten waarden, verantwoordelijkheden en sociale hulpbronnen creëren en inzetten om zich professioneel te kunnen ontwikkelen.

Cultureel kapitaal

Een ander relevant concept voor dit onderzoek is die van Bourdieu (1977) over cultureel kapitaal. Deze term is op verschillende manieren gedefinieerd in de literatuur. Bourdieu (1997) onderscheidt belichaamd, geobjectiveerd en geïnstitutionaliseerd cultureel kapitaal. Geïnstitutionaliseerd kapitaal verwijst naar academische kwalificaties. Men is in staat dit te verwerven wanneer men een hoog niveau van belichaamd cultureel kapitaal heeft, dat hoog in het vaandel staat van het onderwijssysteem. Belichaamd kapitaal is het geheel van gecultiveerde disposities die door het individu worden geïnternaliseerd door middel van socialisatie waardoor schema's van waardering en begrip vormen. Bourdieu voerde aan dat cultureel kapitaal in de loop van de tijd wordt verworven, voornamelijk door het socialisatieproces thuis en door ouderlijke investeringen in de 'juiste' soorten culturele vorming en training. Een andere operationalisering van het concept cultureel kapitaal is die van DiMaggio (1982). Hij omschrijft cultureel kapitaal als kennis van of deelname aan culturele activiteiten, welke met name worden beschouwd als onderdeel van de *highbrow culture*. Het idee achter deze conceptualisatie van cultureel kapitaal is dat docenten deelname van studenten

hieraan erkennen en belonen. Dumais (2002, 2006) definieert cultureel kapitaal weer als de artistieke prestaties van studenten, zoals het volgen van lessen in kunst, dans en muziek, maar ook het bezoeken van musea en culturele voorstellingen. In het huidige onderzoek wordt cultureel kapitaal gebruikt om te refereren naar belichaamd kapitaal. Hieronder worden vormen van kennis en vaardigheden verstaan die iemand zich toe-eigent. Het opdoen van deze kennis en vaardigheden kost tijd en inspanning wat door de actor zelf geleverd wordt. Dit omvat de beheersing van culturele competenties waaronder schoolse kennis, houdingen, opvattingen en smaak die kenmerkend zijn voor de hoge sociale posities. Er zal worden onderzocht hoe het lezen van boeken bijdraagt, het kijken van documentaires, films en series, maar ook hoe social media bij kan dragen aan de professionele identiteitsontwikkeling.

Jeager en Holm (2007) laten naast het belang van sociaal kapitaal, ook het belang van cultureel kapitaal zien. Dit wordt geassocieerd met positieve academische prestaties (Dumais et al., 2010). Pagulayan et al. (2021) stellen dat het verwerven van cultureel kapitaal kan leiden tot academische voordelen, maar het biedt ook betere kansen in de verdere loopbaan. Zij laten daarnaast ook zien dat cultureel kapitaal een bijdrage levert aan het positief afronden van een opleiding in het hoger onderwijs. Echter is het onbekend hoe cultureel kapitaal precies bijdraagt aan de professionele identiteitsontwikkeling op de universiteit.

In de huidige samenleving speelt social media een grote rol op professioneel gebied (Kasperuniene & Zydziunaite, 2019). Social media kunnen instrumenten zijn om de professionele identiteit vorm te geven (van Dijk, 2013). Ongeacht de positie kan iedereen vrijuit interesses uiten, meningen delen en daardoor zichzelf profileren. Kanalen die hier veelvuldig voor worden gebruikt zijn Facebook, Whatsapp, Twitter en op professioneel vlak LinkedIn (Karapanos et al., 2016; Quinton & Wilson, 2016). Dit zorgt ervoor dat individuen nieuwe inzichten kunnen verwerven en hun kennis verbreden. Niet alleen vormt social media een belangrijk aspect van cultureel kapitaal met het oog op vorming van attitudes en het verwerven van kennis, maar ook voor sociaal kapitaal. Een kernwaarde van social media is dat het bijdraagt aan het opbouwen van relaties (Jin, 2015), ook kan het eenvoudig steun bieden (Nabi, Prestin & So, 2013). In het onderzoek van Jin et al. (2015) wordt dan ook benadrukt dat social media zowel informatief als emotioneel kunnen ondersteunen.

De huidige studie

Het huidige onderzoek is een kwalitatief onderzoek met semigestructureerde interviews met als doel om inzicht te geven in hoe sociaal- en cultureel kapitaal bij dragen aan de professionele identiteitsontwikkeling onder universitaire studenten. Uit de literatuur is bekend dat een goed ontwikkelde professionele identiteit positief bijdraagt aan het zelfvertrouwen en kan leiden tot professioneel succes (Hanna et al., 2019). Daarbij is sociaal kapitaal waardevol

voor studenten om een professionele identiteit te kunnen ontwikkelen (Jensen & Jetten, 2015). Echter is het onduidelijk hoe het sociaal kapitaal van studenten hieraan bijdraagt. Ook is aangetoond dat stage een waardevolle mogelijkheid is om professioneel te kunnen ontwikkelen (Scheepers et al., 2018). Echter wordt het ontwikkelen van een professionele identiteit over het algemeen onderzocht in een werksetting (Beck & Halim, 2008). In het huidige onderzoek zal worden onderzocht hoe stage bijdraagt aan de professionele identiteitsontwikkeling op de universiteit. Onderzoek hiernaar is van belang, omdat dit inzicht biedt in manieren waarop studenten ondersteund kunnen worden tijdens stage. Tot slot bestaat er nog weinig onderzoek naar de rol van cultureel kapitaal in de professionele identiteitsontwikkeling. Bekend is dat cultureel kapitaal wordt geassocieerd met positieve academische prestaties (Dumais et al., 2010) en betere kansen biedt in de verdere loopbaan (Pagulayan et al., 2021). Echter is onbekend hoe cultureel kapitaal bijdraagt aan de professionele identiteitsontwikkeling. De onderzoeksvragen die zullen worden beantwoord zijn: “Hoe dragen sociaal- en cultureel kapitaal bij aan de professionele identiteitsontwikkeling van universiteitsstudenten?” en “Hoe draagt stage bij aan de professionele identiteitsontwikkeling van universiteitsstudenten?”

Methode

Participanten

De doelpopulatie betreft studenten aan de Rijksuniversiteit Groningen van zowel master- als bachelorprogramma's. Deze zijn verworven door middel van *convenience sampling*. Binnen het netwerk van de onderzoeker zijn de studenten verworven, waarbij er gepoogd is te zoeken naar studenten uit verschillende studierichtingen. De bachelorprogramma's die door de studenten gevolgd werden waren Sociologie, Bewegingswetenschappen en Pedagogische Wetenschappen. Wat betreft de masterprogramma's waren dat Orthopedagogiek, Fiscaal Recht en International Financial Management. Er waren geen eisen voor de jaarlagen van de studie waarin de studenten zich bevonden. Hiermee is de doelpopulatie van het onderzoek bereikt. In totaal zijn er tien universitaire studenten geïnterviewd over een periode van twee weken. De demografische kenmerken van de studenten zijn meegenomen in het onderzoek, waarbij de leeftijd varieert van 19 tot 27 jaar. De dataset bestaat geheel uit vrouwen en alle studenten binnen dit onderzoek spreken Nederlands.

Instrument

De huidige studie betreft een kwalitatief onderzoeksdesign door middel van interviews. Deze interviews waren semigestructureerd waarbij werd gestart met vragen over demografische kenmerken van de student, te weten de leeftijd, het geslacht en de opleiding die zij op dat moment volgden. De interviewleidraad bevatte vervolgens vragen over de concepten

sociaal kapitaal, cultureel kapitaal en professionele identiteitsontwikkeling (zie Bijlage A). Als eerste werd er aan de studenten gevraagd hoe zij zichzelf zouden omschrijven en wat voor beroepsbeeld zij hadden. Hierop aansluitend werd gevraagd hoe zij hierbij sociale hulpbronnen inzetten onder andere door de vraag: *“Hoe helpen mensen om jou heen je bij het behalen van je doel?”* waarbij ook werd gevraagd om welke personen het hierbij ging. Daarna werden er vragen gesteld over de groepen waarin de studenten zich op dat moment bevonden en hoe deze bijdroegen aan de ontwikkeling van hun professionele identiteitsontwikkeling. Om te onderzoeken hoe stage bijdroeg aan de professionele identiteitsontwikkeling werden hierover onder andere de volgende vragen gesteld: *“Hoe komt jouw professionele identiteit naar voren in jouw stage?”* en *“Hoe werk jij aan jouw professionele identiteit op je stage?”*. Tot slot werden er vragen gesteld over het concept cultureel kapitaal. Hierbij werd gevraagd of de student gebruik maakte van social media en wat voor rol dit had in het leven van de student. Ook de impact van het gebruik van social media werd daarbij besproken: *“Hoe merk je dat social media een rol heeft in jouw leven?”*. Er werd ook gevraagd naar het lezen van boeken, het kijken van films, series en documentaires en het gebruik van horeca of andere culturele activiteiten. De studenten werd gevraagd of zij dachten dat dit ergens aan bijdroeg en hoe dit dan bijdroeg.

De leidraad had een vaste opbouw: allereerst werd er een korte introductie gegeven, waarna er gestart werd met relatief eenvoudige vragen (*“Welke opleiding volg je?”*). Daarna werden er een aantal overgangsvragen gesteld. Deze hadden betrekking op het beroepsbeeld van de student en er werd gevraagd wie voor hen een voorbeeld was (*“Op wie zou jij willen lijken wanneer je iedereen mag noemen?”*). Daaropvolgend werd het concept professionele identiteit ingeleid met een korte definitie om eventuele verwarring over de betekenis van het concept te voorkomen. Vervolgens werden er kernvragen gesteld welke dieper op de concepten ingingen (*“In hoeverre ben jij je bewust van je eigen professionele identiteit?”*). Er werd geëindigd met slotvragen om de student ruimte te geven voor eventuele toevoegingen.

Het huidige onderzoek is goedgekeurd door de Ethische Commissie GMW. De studenten zijn vooraf geïnformeerd over het onderzoek en het bijbehorende doel. Daarnaast is er mondeling toestemming gevraagd welke ook is opgenomen. Deze audiobestanden zijn opgeslagen in een beveiligde omgeving in verband met privacy. Hierin is onder andere besproken dat de informatie is gepseudonimiseerd en dat de opnames tien jaar bewaard blijven. Het vrijwillige karakter van het interview is tijdens het interview benadrukt door de studenten te informeren over de mogelijkheid om op elk gewenst moment te kunnen stoppen en ook door het niet te verplicht hoeven te beantwoorden van de vragen. Tijdens het interview werd er respectvol omgegaan met de ervaringen van de studenten en daarbij was het van belang dat de student geen dwang ervaarde bij het beantwoorden van de vragen.

Betrouwbaarheid

Om de betrouwbaarheid te waarborgen is er gehandeld volgens de artikelen van Connelly (2016) en Shenton (2004). Het eerste criterium heeft betrekking op de geloofwaardigheid van het onderzoek (*credibility*). Binnen het huidige onderzoek is een contentanalyse uitgevoerd. Met betrekking tot het belang van het gebruik van een bekende methode, beveelt Shenton (2004) deze methode aan. Het tweede criterium betreft de overdraagbaarheid (*transferability*). Generaliseren van kwalitatief onderzoek is lastig. Dit geldt ook voor het huidige onderzoek, waarbij er sprake is van een kleine steekproef binnen een beperkte omgeving. Desondanks zouden de resultaten van het huidige onderzoek tot een bepaalde hoogte doorgetrokken kunnen worden naar een andere context. Doordat er een specifieke beschrijving is gegeven van het onderzoeksproces, kan dit volgens Shenton (2004) worden gebruikt in vervolgonderzoek. In de derde plaats is er getracht te voldoen bepaalde mate van betrouwbaarheid (*dependability*) door een nauwkeurige omschrijving te geven van de gebruikte methode. Het laatste criterium laat het belang van objectiviteit zien (*confirmability*). Aangezien het hier om een kwalitatief onderzoek gaat, is de objectiviteit lastig te garanderen. Dit is het gevolg van de interpretatie die de onderzoeker aan de antwoorden op de interviewvragen geeft. Ook de interpretatie van de vragen aan de geïnterviewde spelen hierin een rol. Shenton (2004) doet in zijn artikel een aanbeveling om toch een bepaalde mate van objectiviteit te kunnen bereiken. Hij benoemt het belang het bewustzijn van de eigen overtuigingen en verwachtingen binnen het onderzoek als onderzoeker. Deze zijn meegenomen in de discussie van het onderzoek en worden hier besproken.

Daarnaast is de interviewleidraad opgesteld door middel van het *Interview Protocol Refinement Framework* van Castillo-Montoya (2016). Hierbij zijn vier fases doorlopen om de betrouwbaarheid van de interviewleidraad te vergroten. Allereerst is er een vragenmatrix opgesteld waarbij de onderzoeksvragen zijn gekoppeld aan de interviewvragen (zie Bijlage B). In de tweede fase is de focus gelegd op het vormen van een interview in gespreksvorm. De interviewvragen zijn dusdanig opgesteld en gecategoriseerd om een vloeiend gesprek te kunnen realiseren. Hierbij is er gebruik gemaakt van inleidende teksten wanneer er van onderwerp gewisseld werd. Ook is het begrip professionele identiteit gedefinieerd om verwarring in interpretatie te voorkomen. In de derde fase is er feedback gevraagd aan een universitaire student van een andere faculteit. Deze feedback geeft geleid tot verduidelijking van een aantal vragen. Dit is vervolgens verwerkt tot de definitieve interviewleidraad. Het om deze reden overslaan van deze pilot is volgens Castillo-Montoya (2016) acceptabel, maar onderstreept hierbij wel des te meer het belang van de derde fase.

Data-analyse

Om de data te analyseren zijn er van de interviews geluidsopnamen gemaakt. Deze zijn vervolgens getranscribeerd in het programma F4. Hierbij zijn de data gepseudonimiseerd door persoonsgegevens te verwijderen en door middel van getallen naar de participanten te refereren. Voor het analyseren van de transcripten wordt de contentanalyse aangehouden (Hsieh & Shannon, 2005). Door middel van een literatuuronderzoek zijn er hoofd- en subcodes opgesteld. Deze deductieve codes vormen gezamenlijk de codeboom. Tijdens het coderen is de codeboom op inductieve wijze aangevuld. Deze inductieve codes zijn opgesteld op basis van de ervaringen die de studenten deelden tijdens het interview. Op deze manier kunnen nieuwe inzichten worden opgedaan. Dit is op basis van de *Directed Content Analysis* (Hsieh & Shannon, 2005). Vervolgens zijn alle transcripten voorzien van de codes door middel van het programma Atlas.ti. Na het coderen zijn de codes geanalyseerd en zijn er thema's opgesteld. Door middel van deze thema's kan er inzicht worden gecreëerd in de invloed van sociaal- en cultureel kapitaal op de professionele identiteitsontwikkeling onder universitaire studenten. Er is axiaal gecodeerd om ordening aan te brengen in de codes. Zowel de deductieve als de inductieve codes zijn verwerkt in het codeboek in tabel 1.

Tabel 1*Codeboek*

Thema	Code	Type	Beschrijving	Voorbeeld
	Achtergrond info	Deductief	Leeftijd, geslacht & opleiding	<i>"Vrouw." (P8)</i> <i>"Bewegingswetenschappen." (P3)</i>
Professionele identiteit (PI)	Bewustzijn PI	Deductief	Hoe de student zich bewust is van PI	<i>"Nou nog niet zo heel erg, omdat ik dus nog niet zo op een hele professionele wijze ergens mezelf heb hoeven neerzetten."(P9)</i>
	Persoonlijkheid	Deductief	Omschrijving van hoe de student zichzelf ziet.	<i>"Ik denk wel gedisciplineerd, eerlijk ehm, sociaal en ehm heel open denk ik." (P1)</i>
	Eigen PI	Deductief	Omschrijving van eigen PI	<i>"Ik zou (...) mijn professionele identiteit omschrijven als dat ik wel heel erg kritisch ben, maar wel betrokken." (P3)</i>
	Benodigde vaardigheden	Deductief	De vaardigheden die de student denkt nodig te hebben om de gestelde doelen te behalen.	<i>"Ik denk dat je vooral stevig in je schoenen moet staan en (...) je moet natuurlijk ook wel bepaalde kennis hebben." (P6)</i>

	Ontwikkelen PI algemeen	Deductief	Hoe de student denkt PI verder te kunnen ontwikkelen.	<i>"Vooral nieuwe dingen aanpakken denk ik. Uitdagingen aangaan."</i> (P4)
	Doelen behalen	Inductief	Hoe de student ervoor zorgt dat de gestelde doelen worden behaald.	<i>"Nou eerst werken dus en wat werkervaring opdoen."</i> (P6)
	Benodigde vaardigheden	Inductief	De vaardigheden die de student denkt nodig te hebben om de gestelde doelen te behalen.	<i>"Ik denk dat je vooral stevig in je schoenen moet staan en (...) je moet natuurlijk ook wel bepaalde kennis hebben."</i> (P6)
Sociaal kapitaal	Steun omgeving	Deductief	Welke mensen steun bieden en inzicht geven in wat de student wil wat betreft de toekomst en hoe dit eruit ziet.	<i>"Ja qua werk denk ik wel m'n stagebegeleider van afgelopen halfjaar. Daar heb ik veel mee gespard, over wat ik dan zou willen."</i> (P5)
	Steun studiegenoten	Inductief	De steun die wordt ervaren vanuit studiegenoten.	<i>"Bij studie is gewoon heel erg dat we het kunnen hebben over onze studiedingen en het zijn vaak mensen die in dezelfde richting als jij gaan zoeken (...), maar daar kun je het er gewoon het beste mee over hebben."</i> (P10)
	Doelen behalen	Inductief	Hoe de student ervoor zorgt dat de gestelde doelen worden behaald.	<i>"Nou eerst werken dus en wat werkervaring opdoen."</i> (P6)

	Benodigde vaardigheden	Inductief	De vaardigheden die de student denkt nodig te hebben om de gestelde doelen te behalen.	<i>"Ik denk dat je vooral stevig in je schoenen moet staan en (...) je moet natuurlijk ook wel bepaalde kennis hebben."</i> (P6)
	Voorbeeldrol	Deductief	Persoon uit de omgeving met een voorbeeldrol voor de student en waarom.	<i>"Ja ik denk mijn supervisor wel. Hoe zij iedereen 100% inzet om het beste uit haar studenten te halen."</i> (P4)
	Groepen	Deductief	De groepen waar de student deel van uit maakt.	<i>"Familie natuurlijk en schoonfamilie en vrienden."</i> (P5)
	Gedrag groepen	Inductief	Hoe gedraagt de student zich in bepaalde groepen.	<i>"Op werk hebben ze een heel ander beeld van mij, want op werk ben ik echt (...) een aanpakker en ben ik heel gedreven."</i> (P1)
Stage	Stage	Deductief	De student heeft al dan niet stage gelopen binnen het hoger onderwijs.	<i>"Ik loop nu stage."</i> (P8)
	PI op stage	Deductief	Hoe komt de PI van de student naar voren tijdens stage.	<i>"Wat wel naar voren kwam was mijn gedrevenheid en m'n enthousiasme en zo en dat ik wel goed ben in communiceren met bijna iedereen altijd."</i> (P10)

	Bijdrage stage	Deductief	Hoe de stage bijdraagt aan de professionele identiteitsontwikkeling.	<i>"Dat komt onder andere door al doe leerdoelen die ik moest opschrijven en behalen"</i> (P5)
	Ontwikkelen PI Stage	Deductief	Hoe de student werkt aan de PI door middel van stage.	<i>"Ik denk dus door echt wel veel vragen te stellen (...) en ook wel verantwoordelijkheid te nemen."</i> (P8)
	Ontwikkelen PI school	Inductief	Hoe school bijdraagt aan de ontwikkeling van de PI en hoe de student er door school aan werkt.	<i>"Docenten zeggen ook tegen ons probeer nu al een beetje te ervaren van wat je interessant vindt en waar je je in wilt verdiepen."</i> (P2)
Cultureel kapitaal	Social media	Deductief	Gebruikte social mediaplatforms	<i>"WhatsApp, ehm Instagram, Snapchat, ehm TikTok, ehm Facebook, LinkedIn."</i> (P6)
	Impact social media	Deductief	De impact die social media heeft op de student.	<i>"Ik denk dat als social media er niet was, dat ik minder onzeker was geweest."</i> (P3)
	Social media voorbeeld	Deductief	Influencers die de student volgt.	<i>"Ik volg niet zo heel veel influencers."</i> (P1)
	Rol social media	Inductief	De rol van social media in het leven van de student.	<i>"Nou ja je zit veel tijd te spenderen die je beter anders kan spenderen dan scrollen door je Insta."</i> (P1)

Boeken	Deductief	Leest de student al dan geen boeken en hoe denkt de student hierdoor te worden beïnvloed.	<i>"Ik zou willen dat ik dat meer deed." (P1)</i> <i>"Het verandert soms wel je perspectief op dingen." (P7)</i>
Films	Deductief	Wat voor soort films kijkt de student. Waaraan en hoe draagt dit bij.	<i>"Meestal is dat science-fiction." (P6)</i> <i>"Dat beïnvloed mij niet zozeer." (P2)</i>
Series	Deductief	Wat voor soort series kijkt de student. Waaraan en hoe draagt dit bij.	<i>"Meestal is dat sciencefiction." (P6)</i> <i>"Ik doe het eigenlijk vooral voor ontspanning." (P4)</i>
Documentaires	Deductief	Wat voor soort documentaires kijkt de student. Waaraan en hoe draagt dit bij.	<i>"Qua documentaires vind ik natuurfilms heel mooi of dat van David Attenborough." (P5)</i> <i>"Het maakt je meer bewust." (P3)</i>
Horeca	Deductief	Hoe de student gebruik maakt van de horeca. Waaraan en hoe draagt dit bij.	<i>"Ik heb er drie jaar gewerkt, dus dat kan ik als ervaring meenemen. Het hard werken, het contact met mensen enzo en hoe je jezelf presenteert." (P2)</i>
Culturele activiteiten	Deductief	Overige culturele activiteiten die de student onderneemt en de invloed daarvan.	<i>"Ik zit bij een muziekvereniging, dat is ook cultuur." (P3)</i>

“Ja ik denk dat het mij wel beïnvloed in die zin dat (...) ik heb het er waarschijnlijk een jaar later nog over denk ik dan.” (P6)

Resultaten

Professionele identiteit

Tijdens het interview is gevraagd in hoeverre de studenten zich bewust zijn van hun eigen professionele identiteit. De helft van de studenten (n=5) geeft aan zich niet bewust te zijn van haar professionele identiteit of hier bewust mee bezig te zijn. Eén van de studenten zegt hier het volgende over:

Ik vind dat altijd heel moeilijk om over na te denken. Ik heb er ook nog niet heel vaak over na hoeven denken, dus ik denk niet dat ik me daar heel erg bewust van ben op dit moment. (P8)

Eén student zegt wel te denken dat zij zich professioneel ontwikkelt, maar hier niet bewust van te zijn: *“Daar ben ik me dan helemaal niet bewust van, want ik denk (...) echt wel dat ik me professioneel aan het ontwikkelen ben nu”* (P8). Studenten die aangeven zich wel bewust te zijn van hun professionele identiteit (n=5), vertellen dat dit onder andere komt door de situatie waarin zij zich op dat moment bevinden (n=2). Deze situatie is in veel gevallen op een stageplek of wanneer zij aan het werk zijn. Op deze momenten wordt een professionele houding van hen verwacht, dit maakt dat de studenten zich aanpassen en een professionelere houding aannemen. Zij zeggen zich in zulke situaties professioneler te gedragen.

Ik denk dat het aan de situatie ligt zeg maar. Soms ben ik me daar heel erg bewust van, zoals op stage was ik me er wel heel erg bewust van. Dat je bepaalde normen en waarden hebt op zo'n werkvloer. Ja dan wil je er wel aan voldoen en dan ben je ook heel erg bezig met jezelf daar ook passend in maken denk ik. Wanneer ik met vriendinnen ben, ben ik daar helemaal niet bewust mee bezig. (P6)

Vier studenten geven aan zich wél bewust te zijn van hun professionele identiteit. Dit komt doordat zij voor de huidige opleiding een andere opleiding volgden en doordat zij een bijbaan hebben wat aansluit bij hun toekomstige beroep. Twee van deze studenten zeggen zich voornamelijk bewust te zijn van de vaardigheden die zij al dan niet beheersen. Vaardigheden waarvan zij zich bewust is dat zij die beheerst zijn leiding kunnen geven en perfectionistisch werken. Tegelijkertijd noemt zij hierbij als ontwikkelpunt dat zij door dit perfectionisme te lang bij bepaalde zaken kan blijven hangen. Zij zegt haar professionele identiteit te ontwikkelen door ervaring en taken aan te pakken. Het opdoen van ervaring in een professionele omgeving is voor het merendeel van de studenten een belangrijk onderdeel om een professionele identiteit te kunnen ontwikkelen.

Ik denk dat het gewoon puur doen is en kilometers maken en op den duur dan krijg je meer vertrouwen in jezelf. Ik vind het ook gewoon denk ik spannend zoiets (...) maar dat komt denk ik gaande weg wanneer je het gewoon gaat doen en je er ook gewoon meer vertrouwd in gaat voelen. (P6)

De helft van de studenten omschrijven hun eigen professionele identiteit voornamelijk aan de hand van waarden die belangrijk voor hen zijn in een professionele omgeving. Respect wordt hierbij door drie studenten benoemd. Zij zeggen het belangrijk te vinden om op een respectvolle en gelijkwaardige manier met elkaar om te gaan. Daarnaast wordt ook punctualiteit door twee studenten gezien als een essentiële waarde in een professionele omgeving. Naast dat studenten het belangrijk vinden om zelf deze waarden en normen na te komen, verwachten zij dit van de toekomstige werkplek. Dit laat zien dat studenten inzichtelijk hebben welke normen en waarden zij willen terugzien in een professionele omgeving. Bij het merendeel van de studenten is dit ontstaan doordat zij ervaring op hebben gedaan in het werkveld. Deze ervaring draagt voor hen bij aan het vormen van professionele waarden.

Beroepsbeeld

Alle studenten benoemen professionele vaardigheden die voor hen belangrijk zijn als het gaat om hun professionele identiteit. Hierbij gaat het om vaardigheden waarover zij zelf beschikken zoals perfectionistisch, kritisch, samenwerken en verantwoordelijkheden kunnen dragen. Ook zien zij deze vaardigheden zien als belangrijk voor hun professionele identiteit in het toekomstige werkveld.

Ik ben gewoon heel eerlijk en transparant wat ik denk dat in mijn werkveld wat ik nu doe wel belangrijk is. Doordat ik dat ben weet je ook heel goed wat je aan me hebt. Ik ben best wel perfectionistisch of heel geordend in ieder geval. Dat is bij dit werk ook wel heel erg nodig, want je moet de wet heel goed lezen. (P1)

Het beschikken over discipline, doorzettingsvermogen en verantwoordelijkheidsgevoel wordt ongeacht de studieachtergrond als essentieel gezien. Niet alleen omdat de verwachting is dat deze eigenschappen nodig zijn in het toekomstige werkveld, maar ook om een diploma te kunnen behalen. Communicatieve vaardigheden wordt door twee studenten ook als belangrijk gezien in een toekomstige professionele omgeving. Beide studenten volgen een sociale studie waardoor communicatieve vaardigheden voor hen een grote rol spelen in hun professionele identiteitsontwikkeling.

Eén student benoemt een loopbaantraject te volgen, omdat zij op werkgebied geen beeld heeft van wat zij in de toekomst zou willen. Zij geeft aan hierdoor bewust te werken aan haar professionele identiteit door na te denken over waar haar professionele identiteit voor staat. Hierbij kijkt zij samen met een coach over welke kwaliteiten zij beschikt, maar ook welke normen en waarden op professioneel gebied belangrijk voor haar zijn. Op deze manier zegt zij inzicht te krijgen in wat er op werkgebied bij haar past. Aansluitend heeft zij de mogelijkheid om gekoppeld te worden aan een bedrijf dat in lijn is met haar professionele identiteit.

Sociaal kapitaal

Directe omgeving

Vanuit verschillende hoeken ervaren de studenten steun in de vorm van advies, gesprekken en financiële middelen. Het merendeel van de studenten geeft aan deze steun te ontvangen van ouders. Vier van de tien studenten zeggen door ouders te worden gestimuleerd en dat zij door gesprekken andere inzichten krijgen. Daarnaast benoemt de helft van de studenten steun te ervaren vanuit hun partner. Dit ervaren zij door veel te communiceren over zaken waar zij tegenaan lopen wat betreft studie en de toekomst. Hierbij geven zij aan zich ondersteund te voelen bij het behalen van doelen door gesprekken te voeren en adviezen te krijgen. Twee studenten geven aan zich ook gesteund te voelen doordat hun partner feedback geeft op de stukken die zij voor school schrijven.

Met mijn moeder en vader praat ik gewoon heel vaak mee. Daar deel ik m'n zorgen mee en dat ik het moeilijk vind om van die stappen te zetten naar een baan en zo. Ze geven me wel ideeën voor dingen die me misschien wel leuker lijken. Zij kennen me ook beter dan iedereen eigenlijk. Dan zeggen ze heb je hier of hier al aan gedacht? (P10)

Eén student noemt specifiek financiële steun te ontvangen van ouders en zegt hierover het volgende:

Mijn ouder steunen me sowieso financieel, dus daar helpen ze me eigenlijk al mee. Zonder hun had ik deze denken denk ik sowieso een stuk minder makkelijk kunnen doen. Dus dat helpt en verder eigenlijk moet ik eerlijk toegeven niet zo heel erg, want je moet het toch zelf doen. (P1)

Studiegenoten

Een derde van de participanten (n=3) geeft aan steun te halen uit het contact met studiegenoten. Het delen van gemeenschappelijke ervaringen wat betreft school speelt hier een

belangrijke rol in. Ook het samenwerken en het kunnen bespreken van de opdrachten die zij vanuit school krijgen wordt hierin benoemd. Deze steun wordt gezien door de studenten als een waardevolle bijdrage aan hun ontwikkeling.

Samen studeren en het over dingen hebben dat stimuleert mij en dat geeft mij het gevoel dat je niet alleen bent. (P2)

Bij studie is het gewoon heel erg dat we het kunnen hebben over onze studiedingen en het zijn vaak mensen die in dezelfde richting als jij gaan zoeken, daar kun je het gewoon het beste ermee over hebben vind ik. Ze begrijpen je gewoon helemaal. (P10)

Daarnaast werkten twee participanten samen met een supervisor of tutor. Hier konden zij studie gerelateerde vragen stellen waardoor zij zich gesteund voelden: *“Ik heb ook een tutor bij de studiewerkgroepen en zij is ook super fijn. Daar kan ik alle vragen stellen en zo”* (P2). Het delen ervaringen met anderen uit dezelfde studie- en werkrichting wordt als fijn ervaren. Met name het bespreken van zaken waar studenten tegenaan lopen en het delen van kennis wordt hier genoemd.

Stage

Het grootste gedeelte van de studenten (n=9) heeft stage ervaring. Deze stage is onderdeel van een opleiding in het hoger onderwijs. Al deze studenten geven aan dat de stage bijdraagt aan hun professionele identiteitsontwikkeling. Met name de mogelijkheid om vragen te kunnen stellen is voor studenten een belangrijk aspect om zich professioneel te kunnen ontwikkelen. Daarnaast wordt het ontvangen van feedback als iets waardevols gezien, één student zei hier het volgende over: *“Ik denk dat dat minder wordt wanneer je als medewerker aan de slag gaat, dus ik denk dat dat juist heel erg bijdraagt”* (P7). De begeleiding en ondersteuning die de studenten vanuit de stageplek ontvangen wordt door het merendeel van de studenten genoemd als een waardevolle bijdrage aan de professionele identiteit.

Ik krijg bijvoorbeeld ook iedere week een uur begeleiding. Ik krijg de kans van hen om mij op veel dingen te ontwikkelen, omdat er ook echt de mogelijkheid is om feedback te vragen. Ik heb echt het gevoel dat ik daar gezien wordt en ze creëren een omgeving waarin de vragen gewoon gesteld kunnen worden. (P8)

Eén student benoemt het gevoel te hebben meer invloed uit te kunnen oefenen op wat zij leert tijdens de stage, dan wanneer zij op school zit: *“Is heel anders dan op school. Daar heb je*

gewoon een curriculum wat je moet halen en moet volgen. Dat sluit niet altijd aan bij wat je nodig hebt en bij stage heb je daar wat meer invloed op” (P7). Op deze manier kan er gericht worden gewerkt aan professionele vaardigheden die van belang zijn in het toekomstige werkveld. Er ontstaat ook inzicht in de aspecten die voor de student van belang zijn op de werkvloer. Deze kunnen worden meegenomen bij het uitkiezen van een werkplek.

Twee studenten benoemen door middel van persoonlijke leerdoelen aan hun professionele identiteit te werken. Het opstellen van deze doelen wordt vanuit school als taak gegeven zodat de student actief bezig kan zijn met het ontwikkelen van professionele vaardigheden. Beide studenten zien dit als een waardevolle bijdrage. Waarbij één student aangeeft meer leerdoelen op te moeten stellen dan dat zij daadwerkelijk heeft.

Soms had ik ook wel een beetje het gevoel dat ik gewoon puur een leerdoel aan het maken was omdat mijn docent vond [dat] ik nog een leerdoel extra moest hebben bijvoorbeeld. Terwijl ik zelf zoiets had van volgens mij heb ik wel genoeg leerdoelen. (...) Maar ik snap wel dat je het moet maken. Wat ik zei anders ben je er ook niet bewust mee bezig. Dan heb je ook niet in de gaten dat je ermee bezig bent. Nu word je er wel bewust van dat je ermee bezig bent en moet zeg maar. (P6)

Twee studenten noemen het netwerk belangrijk te vinden dat zij aan de stage overhouden. Eén student benoemt hierbij als doel te hebben om een baan over te houden aan de stage die zij momenteel loopt. De stage wordt gezien als iets waardevols en in enkele gevallen geeft dit de studenten nieuwe inzichten. In veel gevallen zijn dit inzichten waarin wordt bevestigd dat het beroep waarin zij stage lopen ook daadwerkelijk de richting is die zij op willen gaan na het afstuderen. Eén student is er door middel van stage achter gekomen dat het werkveld waarin zij op dat moment stage liep niet bij haar past.

Die ervaringen daar leer je gewoon heel veel van in wat je jezelf later ziet doen, want ik zie mezelf dus nooit meer op een accountantskantoor werken. Ik vond dat persoonlijk niet zo leuk en niet bij mij passen, maar als ik helemaal geen stage had gelopen dan het ik mezelf wel een beetje verloren gevoeld als ik daarna aan het werk moest. (P1)

Cultureel kapitaal

Social media

Vrijwel alle studenten binnen het huidige onderzoek maken gebruik van WhatsApp, Instagram, Facebook, Snapchat en LinkedIn. Daarbij geven zij aan dat social media een grote rol speelt in hun leven. Zij kunnen hierdoor contacten onderhouden, maar zeggen ook vaak afgeleid

te worden van zaken als school en werk. Het merendeel van de studenten geeft aan dat het gebruik van social media een grote impact heeft op hun leven. Zij hebben hierdoor het gevoel aan een bepaald beeld te moeten voldoen, wat in enkele gevallen leidt tot onzekere gevoelens: *“Ik denk dat als social media er niet was geweest, dat ik minder onzeker was geweest” (P3)*. Regelmatig worden berichten gedeeld van afgestudeerden of mensen met een nieuwe baan. Dit vormt een druk op de studenten om professioneel gezien ook iets te moeten bereiken. Eén student benoemt dat haar koopgedrag wordt beïnvloed door het gebruik van social media in relatie tot het willen voldoen aan een bepaald ideaalbeeld.

Niet alleen wordt de impact van social media als negatief omschreven, ook zijn er studenten die de impact van social media als iets positiefs zien. Via deze weg zeggen zij in contact te kunnen blijven met anderen waarmee zij zonder social media waarschijnlijk geen contact meer zouden hebben. Op deze manier draagt social media voor hen bij aan het opbouwen van een netwerk. In relatie tot het professionele netwerk wordt LinkedIn genoemd door een aantal studenten. In twee gevallen geven studenten aan dat LinkedIn voor hen bijdraagt aan het verbreden van kennis. Hierdoor draagt het bij aan de professionele identiteitsontwikkeling. Eén student benoemt LinkedIn als inspiratiebron te zien doordat anderen hierop delen wat zij tot dusver bereikt hebben. Dit leidt bij haar tot de motivatie om op professioneel gebied ook iets te willen bereiken. Door de berichten die mensen delen via dit platform ontstaat bij haar het beeld dat anderen het beter doen. Hierdoor ontstaat het gevoel om te moeten presteren.

Als ik mensen een nieuwe baan zie krijgen op LinkedIn. Dan denk ik van oh weet je die mensen behalen echt heel veel goede dingen, maar soms ook wel ehm ja deprimerend ofzo, omdat je dan denkt van shit iedereen is zo goed bezig en ik niet ofzo. (P10)

Boeken

De helft van de studenten geeft aan boeken te lezen (n=5). Een deel hiervan leest boeken om te kunnen ontspannen (n=4), meestal uit het genre *fantasy*. In net zoveel gevallen worden boeken gelezen uit het genre non-fictie om kennis te verbreden en onderwerpen vanuit een ander perspectief te bekijken. Daarbij benoemen de studenten dan nieuwe inzichten te kunnen ontwikkelen en hiermee onderwerpen vanuit meerdere hoeken te kunnen belichten. Het opdoen van deze kennis draagt voor hen bij aan de professionele identiteit doordat zij dit kunnen toepassen en overdragen op een toekomstige werkplek. Dit draagt bij aan de voorbereiding voor deze toekomstige werkplek. Deze studenten zien dit als een belangrijk onderdeel van de professionele identiteit. Een deel van de studenten noemt ook non-fictie boeken te lezen ter inspiratie. Zij vinden het interessant om te lezen hoe iemand bepaalde

doelen in het leven heeft bereikt: *“Het is denk ik wel inspirerend om te zien dat iedereen wel z'n eigen hobbels door moet komen om te komen waar je staat”* (P7). Dit geeft dit studenten het gevoel niet de enige te zijn in bepaalde situaties. Hierdoor kan de student zich identificeren met de schrijver op bepaalde aspecten, maar kan ook juist nieuwe opvattingen overnemen. Eén student gaf aan soms boeken te lezen met juist een geheel andere mening dan zij zelf had. Met als doel om zich in te kunnen leven in de ander.

Soms is het ook wel leuk om een boek te lezen met iemand die echt een radicaal andere mening heeft dan dat jij hebt of een onderwerp waar je heel erg onbekend mee bent. Dus bijvoorbeeld (...) er zijn best veel boeken geschreven over racisme en hoe je daar zelf onbewust aan bijdraagt. Nou ja dan draagt het wel bij aan je perspectief denk ik. (P7)

Dezelfde student benoemt daarbij ook dat zij door middel van de kennis die zij zelf op doet en heeft, probeert mensen andere inzichten te geven. Dit door onderwerpen van meerdere kanten te belichten en zoals zij zelf zegt een spreekwoordelijke spiegel voor te houden.

Documentaires

Er is gevraagd of en wat voor soort documentaires de studenten kijken en of dit een bijdrage levert. Alle studenten geven aan wel eens een documentaire te kijken. De helft van de studenten noemt documentaires in de categorie natuur (n=5). Zij kijken dit omdat ze het onderwerp interessant vinden en om hier meer kennis over te vergaren. In een aantal gevallen (n=2) leidt dit tot meer bewustzijn wat betreft het onderwerp milieu: *“Dat vinden wij heel interessant en daar zijn we ook wel mee bezig om (...) steeds minder vlees te eten. Ik denk 90% vegetarisch ofzo en (...) gewoon de kachel eerder uit, een jas aan, een dekentje om [en] minder de auto te gebruiken. Dat inspireert mij”* (P3). Het kijken van deze documentaires zorgt voor nieuwe inzichten waardoor waarden ontwikkelt of bijgesteld kunnen worden. Daarmee vormen studenten een beeld van belangrijke waarden voor de toekomst en draagt het bij aan de ontwikkeling van de professionele identiteit.

Daarnaast werd het genre ‘misdad’ ook regelmatig genoemd (n=3), dit werd overigens gekeken uit interesse. Naast documentaires werd de studenten ook gevraagd of het kijken van films en series voor hen ergens aan bijdraagt. De studenten benoemen dit te kijken ter ontspanning en voor hen levert het verder geen bijdrage.

Horeca

Uit de antwoorden van de studenten komt naar voren dat alle studenten (n=10) gebruik maken van de horeca en daarnaast ook regelmatig festivals bezoeken. Op de vraag hoe zij

hierdoor beïnvloed worden, geven zij allen aan te horeca op te zoeken ter ontspanning. Drie studenten vertellen in de horeca te hebben gewerkt waardoor zij met name het contact en de omgang met mensen als waardevol noemen: *“Ja dat is wel echt een ervaring die ik meeneem. (...) Het contact met mensen (...) en hoe je jezelf presenteert” (P2)*. Ondanks dat de ervaring in dit werkveld niet relateert aan de studierichting, zien zij dit als een bijdrage aan hun professionele identiteit. Dit komt met name door het contact met collega’s en klanten, maar ook een bepaalde houding die vanuit de werkplek verwacht wordt. Een andere student deelde de volgende ervaring: *“Daarmee heb ik ook wel gemerkt van hé (...) misschien lijken dingen soms eerst eng, maar als je het wel aanpakt dat het wel heel leuk kan zijn” (P5)*.

Discussie

Met het huidige onderzoek is getracht antwoord te geven op twee onderzoeksvragen. De eerste vraag luidde: *“Hoe dragen sociaal- en cultureel kapitaal bij aan de professionele identiteitsontwikkeling van universiteitsstudenten?”*. De resultaten laten zien dat sociaal kapitaal bijdraagt aan de professionele identiteitsontwikkeling van studenten. Dit is in lijn met het onderzoek van Greenbank (2011). De steun die studenten ervaren vanuit leeftijdsgenoten wordt als waardevol ervaren. Het delen van ervaringen maakt hierbij dat studenten breder inzicht krijgen in de diverse mogelijkheden wat betreft de toekomstige professionele omgeving. Dit sluit aan op het onderzoek van Buote et al. (2007) waaruit naar voren komt dat leeftijdsgenoten steeds belangrijker worden op de universiteit. Daarbij komt wel dat studenten de ouderlijke steun nog steeds als belangrijk ervaren. De resultaten van het huidige onderzoek laten zien dat de rol van deze steun niet minder is dan de steun van leeftijdsgenoten. De steun van leeftijdsgenoten krijgen een grotere rol, maar niet groter dan de steun van ouders. Dit komt niet overeen met de resultaten uit het onderzoek van Dufur et al. (2013), waarin steun van leeftijdsgenoten belangrijker zou zijn.

Social media laat een overlap zien tussen sociaal- en cultureel kapitaal. Dit heeft voor studenten een belangrijke functie als het gaat om het creëren van een netwerk en het opbouwen van relaties. Deze uitkomst is dan ook in lijn met het onderzoek van Jin (2015). Met name het eenvoudig contacten kunnen onderhouden via verschillende platforms vergroot het sociaal kapitaal. LinkedIn wordt door studenten ingezet om zichzelf te profileren op de toekomstige arbeidsmarkt. Daarnaast wordt het gezien als een mogelijkheid om kennis te verbreden, maar ook om inspiratie op te doen voor de toekomstige professionele omgeving. LinkedIn laat een groot aanbod zien voor studenten om professioneel te kunnen ontwikkelen door contact met professionals te vereenvoudigen. Naast deze positieve aspecten zijn er ook een aantal negatieve aspecten. Zo wordt er veel tijd besteed op social media, wat volgens de studenten ten koste gaat van studieprestaties. Daarbij komt ook dat studenten het gevoel krijgen te moeten voldoen aan

een bepaald ideaalbeeld wat op social media gecreëerd wordt. Hierdoor ontstaat het beeld om succesvol te moeten zijn wat betreft studie en het vinden van een baan.

Het lezen van boeken wordt door studenten ervaren als een positieve bijdrage aan de professionele identiteitsontwikkeling. Dit draagt bij doordat studenten hiermee hun kennis verbreden en doordat onderwerpen vanuit een ander perspectief belicht kunnen worden. Dit zorgt voor nieuwe inzichten waarmee andere opvattingen ontwikkeld worden. Ook documentaires worden gekeken om kennis op te doen en dragen hierdoor bij aan de professionele identiteitsontwikkeling. Dit draagt bij doordat er bewustzijn wordt gecreëerd rondom bepaalde onderwerpen. Hierbij gaat het met name om maatschappelijk gerichte onderwerpen zoals het milieu. Hieruit ontstaan waarden die belangrijk zijn voor de student, welke meegenomen worden in de toekomstige professionele omgeving. Films en series dragen voor de studenten alleen bij aan een stukje ontspanning, net als het bezoeken van horeca. De studenten die gewerkt hebben in de horeca zeggen dit als een positieve bijdrage te zien aan hun ontwikkeling. Deze bijbanen sloten echter niet aan bij hun huidige studie of toekomstige beroepsbeeld, maar aspecten zoals klantcontact en samenwerken hebben volgens hen wel bijgedragen aan hun professionele identiteit.

De tweede onderzoeksvraag luidde: "Hoe draagt stage bij aan de professionele identiteitsontwikkeling van universiteitsstudenten?". Uit de interviews komt naar voren dat stage een belangrijke rol speelt bij de ontwikkeling van de professionele identiteit. Dit is in lijn met het onderzoek van Beck en Halim (2008), waarin zij concludeerden dat studenten het gevoel hebben dat wat zij leren tijdens de stage daadwerkelijk bijdraagt aan hun professionele identiteitsontwikkeling. Met name de begeleiding en ondersteuning die de studenten krijgen vanuit de stage levert een grote bijdrage. Dit kan worden opgevat als sociaal kapitaal, waarbij sociale hulpbronnen kunnen worden ingezet om persoonlijke doelen te behalen (Coleman, 1990). Het stellen van vragen en het ontvangen van feedback wordt hierbij gezien als een belangrijk aspect voor studenten om de professionele identiteit te kunnen ontwikkelen. Verschillende onderzoeken laten zien dat feedback van groot belang is tijdens een stage (Coll & Zegwaard, 2006; Hodges et al., 2004). Hierdoor wordt de ontwikkeling van professionele vaardigheden versterkt. Daarnaast geeft een stage studenten inzicht in wat zij willen met betrekking tot hun toekomstige loopbaan, maar kan het ook inzichtelijk maken wat zij juist niet willen. Ook het netwerk dat studenten opbouwen tijdens een stage draagt bij aan hun professionele identiteit. Via deze weg bouwen zij relaties op die nuttig kunnen zijn voor in de toekomst, welke ook ingezet kunnen worden als hulpbronnen.

Sterktes en limitaties

Het huidige onderzoek kent verschillende sterke punten. Als eerste is er een interviewleidraad opgesteld aan de hand van de besproken concepten. Deze concepten zijn samengebracht tot een goed onderbouwde leidraad. Gezien de beschikbare tijd is er gekozen om 'diepe' informatie te verzamelen wat betekent dat er lange interviews zijn afgenomen met als doel om rijke antwoorden en ervaringen te verzamelen (Flick, 2014). Het concept professionele identiteit is verduidelijkt voor de studenten door een definitie vast te stellen. De resultaten laten mede daardoor zien dat de vragen uit de leidraad goed zijn geïnterpreteerd. Daarbij is er een pilotinterview afgenomen waarna de ontvangen feedback is verwerkt tot de definitieve leidraad. Binnen het onderzoek is er veel aandacht besteed aan de ethische overwegingen en is de betrouwbaarheid uitvoerig besproken.

Het onderzoek kent een limitatie doordat er aan het huidige onderzoek alleen vrouwelijke participanten hebben deelgenomen. Hierdoor kan er geen onderscheid worden gemaakt in geslacht. Uit het onderzoek van Vantieghem en Van Houtte (2018) komt naar voren dat er verschillen zijn tussen mannen en vrouwen als het gaat om gemotiveerd studeren. Daarbij zijn vrouwen volgens Puurula en Löfström (2003) meer toegewijd aan hun werk en de organisatie waarvoor zij werken dan mannen. Dit kan mogelijk ook van invloed zijn op de professionele identiteitsontwikkeling. Wat betreft de objectiviteit (*confirmability*) van dit onderzoek is het van belang om te vermelden dat de onderzoeker heeft getracht de vragen zo open en neutraal mogelijk te stellen. Gezien het een onderzoeker betreft met relatief weinig ervaring met het afnemen van interviews, zijn af en toe de vragen lichtelijk gekleurd gesteld. Daarnaast is er niet altijd even consistent doorgevraagd, waardoor mogelijk geen compleet beeld gegeven kan worden. Het is waardevol om het huidige onderzoek aan te vullen met kwantitatief onderzoek in de vorm van een vragenlijst. Dit zorgt voor een vollediger beeld van de professionele identiteitsontwikkeling. Tot slot is er momenteel geen compleet beeld van het netwerk van de studenten. Dit is essentieel om een goed beeld te krijgen van het sociaal kapitaal waardoor de studenten ondersteunt worden. Hiervoor kan de sociale netwerkanalyse van Knoke en Yang (2008) worden toegepast.

Aanbevelingen

Ondanks de zojuist besproken beperkingen levert het huidige onderzoek een nieuw perspectief op en biedt het mogelijkheden voor vervolgonderzoek. Om de opgedane inzichten uit te breiden is het waardevol dat vervolgonderzoek zich richt op de bijdrage van het onderwijs aan de professionele identiteitsontwikkeling. In veel onderzoeken wordt de rol van de universiteit benoemd als het gaat om de professionele identiteitsontwikkeling (Trede et al., 2012). Desondanks is er tot dusver alleen onderzoek gedaan naar de professionele

identiteitsontwikkeling van docenten in opleiding (Kogan, 2000). Met name de bijdrage van de relaties tussen studiegenoten, docenten, studieadviseurs en het type opleiding behoeft nader onderzoek. Daarnaast is het van belang om de onderzoekspopulatie uit te breiden. Het huidige onderzoek richtte zich op universitaire studenten van verschillende jaarlagen.

Vervolgonderzoek kan inzicht bieden in de verschillen tussen studenten uit diverse jaarlagen.

Tot slot is een praktische aanbeveling erop gericht om vanuit het onderwijs meer studieloopbaanbegeleiding aan te bieden aan universitaire studenten. Dit vergroot niet alleen het studiesucces, maar zorgt ook voor een betere aansluiting op de toekomstige arbeidsmarkt (Gellevis et al., 2015). Dit kan gerealiseerd worden het uitnodigen van gastsprekers en door het aanbieden van actieve werkvormen die aansluiten bij het toekomstige beroepsbeeld van de studenten. Voor de studieloopbaanbegeleiding zijn de contacturen met individuele begeleiding van belang. Hierdoor ontstaat een betere koppeling tussen het onderwijs en de professionele identiteitsontwikkeling.

Concluderend kan gesteld worden dat sociale hulpbronnen van studenten een belangrijke bijdrage leveren aan de professionele identiteitsontwikkeling. Met name de steun die zij krijgen door advies te kunnen vragen en ervaringen te kunnen delen is hierin belangrijk. De rol van leeftijdsgenoten wordt hierin steeds groter, maar niet minder dan die van ouders. Ook social media vergroot het sociaal kapitaal door het eenvoudig contact kunnen maken met anderen. Met name LinkedIn is van belang als het gaat om de professionele identiteitsontwikkeling. Hier profileren studenten zich, maar draagt het ook bij aan het verbreden van kennis, net het lezen van boeken. Daarbij creëert het ook nieuwe inzichten voor studenten. Stage draagt met name bij doordat studenten feedback ontvangen en zich in een omgeving bevinden waar zij het gevoel hebben alles te kunnen vragen. Deze ervaring zorgt er ook voor dat studenten waarden vormen die zij belangrijk vinden in een professionele omgeving. Daarnaast is het een waardevolle bijdrage aan het netwerk van de student, welke kan worden ingezet bij het kiezen van een baan. De bijdrage van cultureel kapitaal is voornamelijk gericht op het verbreden van kennis door het lezen van boeken en het kijken van documentaires. Voor de horeca en andere culturele activiteiten draagt dit met name bij als een vorm van ontspanning.

Referentielijst

Altermatt, E. R., & Pomerantz, E. M. (2003). The development of competence-related and motivational beliefs: An investigation of similarity and influence among friends. *Journal of Educational Psychology, 95*, 111 – 123. <http://dx.doi.org/10.1037/00220663.95.1.111>

- Beck, J. E. & Halim, H. (2008). Undergraduate internships in accounting: What and how do Singapore interns learn from experience? *Accounting Education*, 17(2), 151–172.
<https://doi.org/10.1080/09639280701220277>
- Beijaard, D., Meijer, P. C. & Verloop, N. (2004). Reconsidering research on teachers' professional identity. *Teaching and Teacher Education*, 20(2), 107 – 128. <http://dx.doi.org/10.1016/j.tate.2003.07.001>
- Brouwer, J., Jansen, E., Flache, A., & Hofman, A. (2016). The impact of social capital on self-efficacy and study success among first-year university students. *Learning and Individual Differences*, 52, 109–118. <http://dx.doi.org/10.1016/j.lindif.2016.09.016>
- Brooks, C. F. (2014). Performed Identity and Community among College Student Interns Preparing for Work. *Journal of Education for business*. 89(3). 165-170.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77 – 101. <http://dx.doi.org.proxyub.rug.nl/10.1191/1478088706qp0630a>
- Bourdieu, P. (1977). Cultural reproduction and social reproduction. *Power and Ideology in Education*. 487-511
- Buote, V. M., Pancer, S. M., Pratt, M. W., Adams, G., Birnie-Lefcovitch, S., Polivy, J., & Wintre, M. G. (2007). The Importance of Friends: Friendship and Adjustment among 1st-Year University Students. *Journal of Adolescent Research*, 22(6), 665-689. <http://dx.doi.org/10.1177/0743558407306344>
- Clark, M. R. (2005). Negotiating the freshman year: Challenges and strategies among first-year college students. *Journal of College Student Development*, 46(3), 296–316.
- Coleman, J. S. (1994). *Foundations of social theory*. Cambridge: Harvard University Press.
- Coleman, J. S. (1988). Social capital in the creation of human capital. *American Journal of Sociology*, 94, 95–120.
- Coleman, J. S. (1990a). *Foundations of social theory*. Cambridge, MA: Belknap Press of Harvard University Press.

- Coll, R. K. & Zegwaard, K. E. (2006). Perceptions of desirable graduate competencies for science and technology new graduates. *Research in Science and Technological Education*, 24(1), 29-58. <https://doi.org/10.1080/02635140500485340>
- Cemalcilar, Z., & Göksen, F. (2014). Inequality in Social Capital: Social Capital, Social Risk and Drop-out in the Turkish Education System. *British Journal of Sociology of Education*, 35(1), 94-114. <https://doi.org/10.1080/01425692.2012.740807>
- Day, C. & Gu, Q. (2007). Variations in the conditions for teachers' professional learning and development: Sustaining commitment and effectiveness over a career. *Oxford Review of Education*, 33(4), 423e443. <https://doi.org/10.1080/03054980701450746>
- Dailey, S. L. (2016). What happens before full-time employment? Internships as a mechanism of anticipatory socialization. *Western Journal of Communication*, 80(4), 453–480.
- Dufur, M. J., Parcel, T. L., & Troutman, K. P. (2013). Does capital at home matter more than capital at school? Social capital effects on academic achievement. *Research in Social Stratification and Mobility*, 31, 1-21. <https://doi.org/10.1016/j.rssm.2012.08.002>
- Dumais, S. A. (2002). Cultural Capital, Gender, and School Success: The Role of Habitus. *Sociology of Education*, 75(1), 44–68. <https://doi.org/10.2307/3090253>
- Dumais, S. A. (2006). Early childhood cultural capital, parental habitus, and teachers' perceptions. *Poetics*, 34(2), 83–107. <https://doi.org/10.1016/j.poetic.2005.09.003>
- Dumais, S. A., & Ward, A. (2010). Cultural capital and first-generation college success. *Poetics*, 38(3), 245–265. <http://dx.doi.org/10.1016/j.poetic.2009.11.011>
- Eveland, W. P. (2003). A “mix of attributes” approach of the study of media effects and new communication technologies. *Journal of Communication*, 53(3), 395-410.
- Friedlander, L. J., Reid, G. J., Shupak, N., & Cribbie, R. (2007). Social support, self-esteem, and stress as predictors of adjustment to university among first-year undergraduates. *Journal of College Student Development*, 48(3), 259–274. <https://doi.org/10.1080/14753634.1273792>
- Gellevij, M., Mittendorff, K., Faber, M., Huizinga, T., Staman, L., Truijen, K. & Bisschop, C.

- (2015). Handreiking studiesucces. *Research Gate*.
- Gent, N., (2017). "How Are Recent Changes to Primary Care Mental Health Provision within the NHS Affecting Psychodynamic Counsellors' Construction and Management of Their Professional Identities? A Foucauldian Perspective." *Psychodynamic Practice: Individuals, Groups and Organisations* 23(1): 45–57. <https://doi.org/10.1080/14753634.2016.1273792>
- Greenbank, P. (2011). I'd Rather Talk to Someone "I Know" than Somebody "Who Knows" The Role of Networks in Undergraduate Career Decision-Making. *Research in Post-Compulsory Education*, 16(1), 31-45. <https://doi.org/10.1080/13596748.2011.549726>
- Hanna, F., Oostdam, R., Severiens, S. E., & Zijlstra, B. J. H. (2019). Domains of teacher identity: A review of quantitative measurement instruments. *Educational Research Review*, 15–27. <https://doi.org/10.1016/j.edurev.2019.01.003>
- Hodges, D., Smith, B. W., & Jones, P. D. (2004). Assessment of cooperative education. In R. K. Coll & C. Eames (Eds.), *International handbook for cooperative education: An international perspective of the theory, research and practice of work-integrated learning* (pp. 49-65). Boston, MA: World Association for Cooperative Education.
- Hsieh, H.-F., & Shannon, S. E. (2005). Three Approaches to Qualitative Content Analysis. *Qualitative Health Research*, 1277-1288. <http://dx.doi.org/10.1177/1049732305276687>
- Huang, L. (2009). Social capital and student achievement in Norwegian secondary schools. *Learning and Individual Differences*, 19(2), 320–325. <https://doi.org/10.1016/j.lindif.2008.11.004>
- Ierardi, F. & Goldberg, E. (2014). Looking back, looking forward: New masters-level creative arts therapists reflect on the professional impact of an interprofessional community health internship. *The Arts in Psychotherapy*, 41(4), 366-374. <https://doi.org/10.1016/j.aip.2014.06.002>

- Jæger, M. M., & Holm, A. (2007). Does parents' economic, cultural, and social capital explain the social class effect on educational attainment in the Scandinavian mobility regime? *Social Science Research*, 36(2), 719–744. <https://doi.org/10.1016/j.ssresearch.2006.11.003>
- Jensen, D. H., & Jetten, J. (2015). Bridging and bonding interactions in higher education: Social capital and students' academic and professional identity formation. *Frontiers in Psychology*, 6. <https://doi.org/10.1080/21568235.2017.1374195>
- Jin, C. H. (2015). The role of Facebooks users' self-systems in generating social relationships and social capital effects. *New Media & Society*, 17(4), 501-519. <https://doi.org/10.1016/j.lindif.2008.11.004>
- Jin, Y., Liu, B. F., & Austin, L. L. (2014). Examining the role of social media in effective crisis management: The effects of crisis origin, information form, and source on publics' crisis responses. *Communication Research*, 41, 74-94. <https://doi.org/10.1177/0093650211423918>
- Karapanos, E., Teixeira, P., & Gouveia, R. (2016). Need fulfillment and experiences on social media: A case on Facebook and WhatsApp. *Computers in Human Behavior*, 55, 888-897. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.10.015>
- Kasperuniene, J., & Zydziunaite, V. (2019). A Systematic Literature Review on Professional Identity Construction in Social Media. *SAGE Open*. <http://dx.doi.org/10.1177/2158244019828847>
- Kim, J. & Yu, K. (2010). A moderating effect of professional identity for the professional school counselors in the relationship between role conflict and burnout. *The Korean Journal of Counseling and Psychotherapy*, 22(1), 53–69. <https://doi.org/10.1002/pits.22518>
- Knoke, D., & Yang, S. (2008). *Social Network Analysis*. Thousand Oaks: SAGE Publications, Inc. <http://dx.doi.org/10.4135/9781412985864>
- Kogan, M. (2000). Higher education communities and academic identity. *Higher Education Quarterly*, 54(3), 207–216. <https://doi.org/10.1111/1468-2273.00156>

- Kumar, N. (2014). Facebook for self-empowerment? A study of Facebook adoption in urban India. *New Media & Society*, 16(7), 1122-1137. <https://doi.org/10.1177/1461444814543999>
- Nabi, R. L., Prestin, A., & So, J. (2013). Facebook friends with (health) benefits? Exploring social networks site use and perceptions of social support, stress, and well-being. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 16(10), 721-727. **Fout! De hyperlinkverwijzing is ongeldig.**
- Newhagen, J. E., & Rafaeli, S. (1996). Why communication researchers should study the internet: A dialogue. *Journal of Communication*, 46(1), 4-13. <https://doi.org/10.1111/j.14602466.1996.tb01458.x>
- McBride, L.-J., Fitzgerald, C., Morrison, L., & Hulcombe, J. (2015). Pre-entry student clinical placement demand: Can it be met? *Australian Health Review*, 39(5), 577-581. **Fout! De hyperlinkverwijzing is ongeldig.**
- Pagulayan, E. S., Asuncion, J. E. L., Tamayao, A. I., Vecaldo, R. T., Mamba, M. T., & Paat, F. M. G. (2021). The Value of Economic and Cultural Capital to College Readiness among Filipino Senior High School Graduates. *International Journal of Evaluation and Research in Education*, 10(1), 174-184. <http://doi.org/10.11591/ijere.v10i1.20963>
- Puurula, A., & Löfström, E. (2003). Development of professional identity in SMEs Chicago: *American educational research association*. <https://doi.org/10.1080/02619760903457735>
- Quinton, S., & Wilson, D. (2016). Tensions and ties in social media networks: Towards a model of understanding business relationship development and business performance enhancement through the use of LinkedIn. *Industrial Marketing Management*, 54, 15-24. <https://doi.org/10.1016/j.indmarman.2015.12.001>
- Reid, A., Dahlgren, L. O., Petocz, P., & Dahlgren, M. A. (2008). Identity and Engagement for Professional Formation. *Studies in Higher Education*, 33(6), 729-742. <https://doi.org/10.1080/03075070802457108>

Sabanciogullari, S. & Dogan, S. (2015). Effects of the professional identity development programme on the professional identity, job satisfaction and burnout levels of nurses: A pilot study. *International Journal of Nursing Practice*, 21(6), 847–857. **Fout! De**

hyperlinkverwijzing is ongeldig.

Scheepers, M. J. D., Barnes, R., Clements, M., & Stubbs, A. J. (2018). Preparing Future-Ready Graduates through Experiential Entrepreneurship. *Education & Training*, 60(4), 303–317. <http://dx.doi.org/10.1108/ET-11-2017-0167>

Shenton, A. (2004). Strategies for ensuring trustworthiness in qualitative research projects. *Education for Information*, 22(2), 63-75. <http://dx.doi.org/10.3233/EFI-2004-22201>

Spanjaard, D., Hall, T., & Stegemann, N. (2018). Experiential learning: Helping students to become 'career-ready'. *Australasian Marketing Journal (AMJ)*, 26(2), 163–171. <https://doi.org/10.1016/j.ausmj.2018.04.003>

van Dijck, J. (2013). "You have one identity": Performing the self on Facebook and LinkedIn. *Media, Culture & Society*, 35, 199- 215. <https://doi.org/10.1177/0163443712468605>

Towns, E., & Ashby, S. (2014). The influence of practice educators on occupational therapy students' understanding of the practical applications of theoretical knowledge. A phenomenological study into student experiences of practice education. *Australian Occupational Therapy Journal*, 61(5), 344–352. <https://doi.org/10.1111/1440-1630.12134>

Trede, F., Macklin, R., & Bridges, D. (2012). Professional identity development: A review of the higher education literature. *Studies in Higher Education*, 37(3), 365-384. **Fout! De**

hyperlinkverwijzing is ongeldig.

Trede, F., & McEwen, C. (2015). Early workplace learning experiences: What are the pedagogical possibilities beyond retention and employability? *Higher Education*, 69(1), 19–32. <https://doi.org/10.1007/s10734-014-9759-4>

- Vantieghem, W., & Van Houtte, M. (2018). Differences in Study Motivation Within and Between Genders: An Examination by Gender Typicality Among Early Adolescents. *Youth & Society*, 50(3), 377–404. <https://doi.org/10.1177/0044118X15602268>
- Wentzel, K. R., McNamara-Barry, C. & Caldwell, K. A. (2004). Friendships in middle school: Influences on motivation and school adjustment. *Journal of Educational Psychology*, 96, 195-203. <http://dx.doi.org/10.1037/0022-0663.96.2.195>

Bijlagen

Bijlage A: Interviewleidraad

Hallo, bij deze alvast bedankt dat je mee wil doen aan dit onderzoek. Door middel van dit interview verzamel ik informatie voor mijn scriptie die ik maak tijdens mijn studie

Pedagogische Wetenschappen aan de RUG. Dit interview zal gaan over jouw professionele identiteitsontwikkeling als student, het doel is om deze ontwikkeling in kaart te brengen.

Ik begin straks met een aantal algemene vragen over jouw achtergrond. Vervolgens zal ik vragen stellen over jouw ervaringen wat betreft jouw professionele identiteit. Aan het eind is er ruimte voor vragen en toevoegingen. Daarnaast is het nog belangrijk om te weten dat er geen goed of fout is. Als je bij een bepaalde vraag geen antwoord wilt geven, kan je dit aangeven zonder een reden te vermelden. Ook als je tijdens het interview, om welke reden dan ook, wil stoppen kun je dit aangeven.

Het interview duurt ongeveer een half uur tot drie kwartier. Je hebt nu vooraf kunnen horen waar ons onderzoek over gaat. Heb je hier nog vragen over?

Om informatie later te verwerken wil ik graag een opname maken van dit interview. Deze opname is beschikbaar gedurende het onderzoek voor de vier onderzoekers en scriptiebegeleider. Na verwerking zal deze opname verwijderd worden. Ook zorg ik ervoor dat zowel jij als anderen die je benoemt anoniem blijven. Ben je hiermee akkoord?

Is het voor nu duidelijk waarvoor het interview bedoeld is en wat er met de verkregen informatie gebeurt?

Als je gedurende het interview vragen hebt of als dingen onduidelijk zijn mag je me onderbreken. Mocht je na afloop nog vragen hebben dan kun je deze aan me stellen of naar me mailen.

Ik wil beginnen met een paar vragen over je achtergrond:

- Voor de volledigheid; met welk geslacht identificeer jij jezelf?
- Wat is je leeftijd?
- Welke opleiding volg je?
- Wat is de hoogste opleiding die één van jouw gezinsleden heeft afgerond?
- Heb je een bijbaan? Zo ja, wat voor werk doe je?
- Loop je nu stage of heb je eerder voor deze opleiding al stage gelopen?

Dit waren de inleidende vragen van dit interview. Nu gaan we door naar de inhoudelijke vragen.

Interviewvragen

1. Hoe zou je jezelf omschrijven?
2. Op wie zou jij willen lijken wanneer je iedereen mag noemen?
 - a. Waarom is die persoon iemand waar je op willen lijken?
3. Wat wil je later worden?
 - a. Hoe zorg jij ervoor dat je dit behaald?
 - b. Welke vaardigheden heb je hiervoor nodig?
4. Hoe helpen mensen om jou heen bij het behalen van jouw doel?
 - a. Welke mensen in jouw omgeving geven jou inzicht in wat je wilt?
 - i. Zo ja, hoe?
 - b. Zijn er mensen in jouw omgeving die jou kunnen helpen bij het vinden van een baan?
 - i. Zo ja, wie?

Ik heb nu redelijk inzicht gekregen over hoe jij jezelf ziet en hoe je jouw toekomst graag wilt zien. We gaan nu over naar het onderwerp professionele identiteit.

Professionele identiteit

5. Waar denk jij aan bij het begrip professionele identiteit?
 - a. Wat komt er als eerst in je op?

Dan is het voor dit interview van belang om een definitie vast te stellen zodat we het beide over hetzelfde hebben. Bij het begrip professionele identiteit kun je denken aan de bewustzijn van waarden, verantwoordelijkheden en persoonlijke bronnen die nodig zijn voor een toekomstige professionele omgeving.

6. In hoeverre ben jij je bewust van je professionele identiteit?
 - a. Hoe zou je je eigen professionele identiteit omschrijven?
 - b. Hoe werk je daaraan?
7. Zijn er mensen in jouw netwerk die een voorbeeldrol voor jou hebben?
 - a. Waarom is diegene een voorbeeldrol?
 - b. Wat voor relatie heb je met hen?
8. Van welke groepen maak jij deel uit?
 - a. (wanneer ze vastlopen) Voorbeelden zijn bijvoorbeeld bijbaan of familie.
9. Hoe dragen deze groepen bij aan jouw professionele identiteit?
 - a. In welke van deze groepen kan jij jezelf zijn?
 - i. Wat voor soort ervaringen zitten daarachter?
 - b. In welke van deze groepen kan jij minder jezelf zijn?
 - i. Wat voor soort ervaringen zitten daarachter?
10. In hoeverre helpt jouw bijbaan bij jouw professionele identiteit?
 - a. Hoe komt jouw professionele identiteit naar voren in jouw werk?
 - b. Hoe werk jij aan jouw professionele identiteit op je werk?
11. In hoeverre helpt jouw stage jou bij jouw professionele identiteit?
 - a. Hoe komt jouw professionele identiteit naar voren in jouw stage?
 - b. Hoe werk jij aan jouw professionele identiteit op je stage?

We hebben zojuist gekeken naar sociale aspecten die van invloed zijn op jouw professionele identiteit. In de volgende vragen gaan we in op culturele aspecten.

Cultureel kapitaal

12. Van welke social media maak jij gebruik?
 - a. Hoe merk je dat social media een rol heeft in jouw leven?
 - b. Zijn er influencers die een voorbeeldrol voor jou zijn?
 - c. Welke impact heeft social media op jou als persoon?
 - i. Welke impact heeft social media op jouw werk?
 - ii. Welke impact heeft social media op jouw stage?
13. Lees je boeken?
 - a. Wat voor boeken lees je?

- b. Hoe inspireren de boeken jou die je leest?
 - c. Hoe beïnvloedt het lezen van boeken jou?
14. Kijk je films, series of documentaires?
- a. Wat voor soort films, series of documentaires kijk je?
 - b. Hoe beïnvloedt het kijken van films, series of documentaires jou?
15. Hoe maak jij gebruik van horeca?
- a. Heb jij hierin een ervaring gehad die je meeneemt voor later?
16. Welke andere culturele activiteiten onderneem je?
- a. Hoe merk je dat deze activiteiten jou beïnvloeden?

Voordat we dit interview afsluiten ben ik benieuwd of jij nog meer toevoegingen hebt vanuit jouw perspectief en ervaringen.

17. Zijn er nog andere aspecten van invloed op jouw professionele identiteitsontwikkeling waar we het in het interview nog niet over hebben gehad?

Is er verder nog iets dat je kwijt wilt?

Ik wil je heel erg bedanken voor je tijd en moeite. Zoals we aan het begin van het interview ook benoemd hebben, zullen wij de interviews anonimiseren en gaan wij uiteraard vertrouwelijk met deze informatie om. Daarbij zal dit interview uitsluitend voor ons eigen onderzoek gebruikt worden en zal het niet worden gedeeld met derden.

Zijn er nog dingen onduidelijk of heb je nog vragen?

Mocht je later nog ergens vragen over hebben dan kun je ons bereiken via de e-mailadressen die ook in de informatie vooraf staan.

Bijlage B: Vragenmatrix

Onderzoeksvraag →	Achtergrond	1.	2.	3.	4.	5.	6.	6.a	7	7.a	7.b
Interviewvraag ↓											
Bullet 1	X				X	X	X				
Bullet 2	X	X			X	X	X				
Bullet 3	X				X	X	X				
Bullet 4	X	X	X								
Bullet 5	X								X		
Bullet 6	X				X	X	X				
1.	X	X	X	X	X	X					
2.	X	X	X	X	X	X					
2.a.	X	X	X	X	X	X					
3.	X	X	X	X	X	X	X	X			
3.a.	X	X	X	X	X	X	X	X			
3.b.	X	X	X	X	X		X	X			
4.	X	X	X	X	X		X	X			
4.a.(i)	X	X	X	X	X						
4.b.(i)	X	X	X	X		X	X	X			
5.(a)	X	X	X		X	X					

Onderzoeksvraag →	Achtergrond	1.	2.	3.	4.	5.	6.	6.a	7	7.a	7.b
Interviewvraag ↓											
6.		X	X	X	X	X	X	X			
6.a.		X	X	X	X	X	X	X			
6.b.		X	X	X	X	X	X	X			
7.(a.b.)		X	X		X	X			X	X	X
8.(a)		X	X		X	X			X	X	X
9.		X	X	X	X	X			X	X	X
9.a.(i)		X	X		X	X			X	X	X
9.b.(i)		X	X		X	X			X	X	X
10.		X	X				X	X			X
10.a.		X	X				X	X			X
10.b.		X	X				X	X			X
11.		X	X		X	X					X
11.a.		X	X		X	X					X
11.b.		X	X		X	X					X
12.		X	X		X						
12.a.		X	X		X						
12.b.		X	X		X						

Onderzoeksvraag →	Achtergrond	1.	2.	3.	4.	5.	6.	6.a	7	7.a	7.b
Interviewvraag ↓											
12.c.		X	X		X						
12.c.i.		X	X		X			X	X		
12.c.ii.		X	X		X	X					
13.		X	X		X						
13.a.		X	X		X						
13.b.		X	X		X						
13.c.		X	X		X						
14.		X	X		X						
14.a.		X	X		X						
14.b.		X	X		X						
15.		X	X		X						
15.a.		X	X		X						
16.		X	X		X						
16.a.		X	X		X						
17		X	X	X	X						

Nummering onderzoeksvragen

Dilara

1. Hoe draagt het sociaal en cultureel kapitaal bij aan de professionele identiteitsontwikkeling van eerstegeneratiestudenten en tweedegeneratiestudenten?
2. Hoe verschilt de professionele identiteitsontwikkeling van eerstegeneratiestudenten en tweedegeneratiestudenten?

Margriet

3. Hoe draagt sociaal kapitaal bij aan professionele identiteitsontwikkeling bij studenten aan de Rijksuniversiteit Groningen?

Anna

4. Hoe dragen sociaal- en cultureel kapitaal bij aan professionele identiteitsontwikkeling van studenten aan de Rijksuniversiteit Groningen?
5. Hoe draagt stage bij aan de professionele identiteitsontwikkeling van studenten aan de Rijksuniversiteit Groningen?

Esther

6. Hoe dragen sociaal kapitaal en menselijk kapitaal bij aan de ontwikkeling van de professionele identiteit van studenten aan de Rijksuniversiteit Groningen die al dan niet een bijbaan hebben (die aansluit bij hun studie)?
 - a. In hoeverre verschilt de ervaring van de professionele identiteitsontwikkeling bij studenten aan de Rijksuniversiteit Groningen die al dan niet een bijbaan hebben (die aansluit bij hun studie)?

Margriet

7. Hoe draagt multiple group membership bij aan professionele identiteitsontwikkeling bij studenten aan de Rijksuniversiteit Groningen?
 - a. Hoe draagt deelname aan primaire groepen bij aan professionele identiteitsontwikkeling?
 - b. Hoe draagt deelname aan secundaire groepen bij aan professionele identiteitsontwikkeling?

